

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.217>

JEL classification: F50, D10, J28

UDC: 330.52:005.583.1

Катерина ДОРОШКЕВИЧ

доктор економічних наук, доцент,

доцент,

кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка», Україна

E-mail: kateryna.o.doroshkevych@lpnu.ua

ORCID iD: 0000-0003-3966-224X

Web of Science ResearcherID: R-4582-2017

Наталія КОЛІНКО

кандидат економічних наук, доцент,

кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка», Україна

E-mail: natalia.o.kolinko@lpnu.ua

ORCID iD: 0000-0002-7020-6923

Web of Science ResearcherID: R-5889-2017

Артем КІТ

кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка», Україна

E-mail: artem.m.kit@lpnu.ua

ORCID iD: 0009-0006-2984-9712

Web of Science ResearcherID: MTE-0277-2025

ДОСЛІДЖЕННЯ ЧИННИКІВ, ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬ ІННОВАЦІЙНУ ПОВЕДІНКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

АНОТАЦІЯ

Вступ. За умов глобалізації та сучасного рівня розвитку міжнародних економічних відносин актуалізуються питання інноваційного розвитку підприємств. Технологічні зміни відбуваються швидкими темпами, підприємства повинні постійно адаптуватися до нових умов, а інновації забезпечують використання можливостей, які надають міжнародні ринки. Розуміння чинників, що впливають на інноваційну діяльність та поведінку дозволяє ефективно планувати стратегії, мінімізувати ризики підприємств та максимізувати вигоди міжнародних економічних відносин. Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які сприяють довгостроковому успіху, забезпеченню конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємств в умовах міжнародної конкуренції слід забезпечити дослідження чинників інноваційної поведінки підприємств в умовах міжнародних економічних відносин.

Мета. У статті слід окреслити групи чинники, які визначають інноваційну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин та забезпечити їх аналізування.

© Катерина Дорошкевич, Наталія Колінко, Артем Кіт, 2025

Отримано: 09.02.2025 р.

Рекомендовано до друку: 28.02.2025 р.

Опубліковано: 26.03.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Дорошкевич К., Колінко Н., Кіт А. Дослідження чинників, які визначають інноваційну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 1. С. 217-226. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.217>

Метод (методологія). При формуванні груп чинників, які визначають економічну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин використано теоретичне узагальнення та систематизацію. Аналізування чинників інноваційної поведінки підприємства в умовах міжнародних економічних відносин здійснено за допомогою TOWS-аналізу із застосуванням експертних оцінок.

Результати. За результатами аналізування сформовано групи зовнішніх (економічні, політико-правові, соціальні, міжнародні) та внутрішніх (кадрові, фінансові, організаційні, маркетингові, виробничо-технологічні) чинників. Експертне оцінювання позитивного та негативного прояву впливу внутрішніх чинників та аналізування можливостей та загроз зовнішнього оточення забезпечило формування стратегій TOWS (SO (Maxi-Maxi), WO (Mini-Maxi), ST (Maxi-Mini), WT (Mini-Mini)) інноваційної поведінки підприємства в умовах міжнародних відносин.

Ключові слова: чинники; інноваційна поведінка; міжнародні економічні відносини; підприємства; TOWS-аналіз.

Вступ

Як відомо, це чинник – це умова, обставина, або рушійна сила певних економічних явищ і процесів, яка перебуває у взаємозв'язку із їх наслідками [1]. Водночас інноваційна поведінка підприємства може бути визначена як «система дій і вчинків працівників у ході впровадження нововведень, а також їхня реакція на умови інноваційної діяльності та її складові» [2, с. 748]. Дослідження чинників, які визначають інноваційну поведінку підприємств є важливим для забезпечення їх конкурентоспроможності та стійкого розвитку в умовах міжнародних економічних відносин. Розглянемо це твердження.

У сучасному глобалізованому світі, де технологічні зміни відбуваються швидкими темпами, підприємства повинні постійно адаптуватися до нових умов, впроваджувати інновації та використовувати можливості, які надають міжнародні ринки. Розуміння внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на інноваційну діяльність, дозволяє підприємствам ефективно планувати свої стратегії, мінімізувати ризики та максимізувати вигоди міжнародних економічних відносин. Теоретичні підвалини чинників інноваційної поведінки підприємства, а також практичні рекомендації прийняття обґрунтованих управлінських рішень на засадах їх урахування сприяють довгостроковому успіху та розвитку підприємства в умовах міжнародної конкуренції.

Чинники впливу на інноваційну поведінку та розвиток підприємства ретельно досліджені у працях Кодацької Н. О., Лицур І. М., Лимич Ю. В., Гук О., Мельник А., Боняр С. М., Аляб'євої О. М., Кальянова А. В.,

Воронкова С. О., Лисака В. Ю., Никифорова В. тощо [2-8]. Так, Кодацька Н. О. розглядає фактори як причини прояву інноваційної поведінки, до яких зараховано:

- інноваційні настрої;
- культуру і антикультуру інновацій;
- інноваційну конфліктність;
- соціальну інерцію;
- оптимізм та песимізм в інноваціях;
- інноваційні очікування;
- моду на інновації [2, с. 749].

Зазначимо те, що автором не здійснено групування зазначених чинників та використано лише ті із них, які визначають особисті якості носіїв інноваційних ознак. Лицур І. М., Лимич Ю. В. ретельно вивчили чинники, що впливають на інноваційно-інвестиційний потенціал. Авторами їх узагальнено у групи техніко-економічних, організаційно-управлінських, соціально-психологічних, інформаційно-комунікативних, правових чинників. Додатково авторами розглянуто групи чинників, які стримують розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу, або сприяють його нарощенню [3]. Використаємо цей підхід у подальших дослідженнях.

Гук О. та Мельник А. поділяють чинники впливу на інноваційну діяльність підприємств та зовнішні (макроекономічні, політичні, соціальні, екологічні тощо) та внутрішні (характеризують внутрішні ресурси організації через фінансову життєздатність організації, її виробничі потужності та потенціал в умовах науково-технічного прогресу та інноваційного розвитку) [4, с. 164]. Авторами також вказано на можливість виявлення у процесі аналізування

інноваційної діяльності стимулюючих чинників та стримуючих факторів як це описано вище.

Боняр С. М., Аляб'єва О. М. здійснили систематизацію факторів впливу на інноваційний розвиток підприємства в сучасних економічних умовах, виділивши групи зовнішніх і внутрішніх факторів [5, с. 80]. Групу зовнішніх факторів формують політико-правові, економічні, соціокультурні, технологічні, науково-технічні та маркетингові. До внутрішніх факторів віднесено економічні, виробничі, організаційно-управлінські, інформаційні, кадрові, соціально-психологічні, технологічні, маркетингові. Як бачимо, авторами одночасно виділено економічні, технологічні, маркетингові групи чинників зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності підприємства. Також вказано на те, що зазначені групи чинників сприяють розвитку інновацій, або перешкоджають їх упровадженню. Це потребує додаткового авторського роз'яснення.

У науковій праці Кальянова А. В., Воронкова С. О. досліджено структуру та оцінено вагомість чинників, які забезпечують успішність інноваційної політики економічного розвитку підприємства [6, с. 99]. За результатами проведеного оцінювання авторів, здійснено групування чинників за рівнем вагомості. До групи істотних (вагомих) чинників віднесено: ефективний маркетинг, конкурентні переваги інноваційного розвитку, рівень інноваційності маркетингових стратегій тощо. Лисаком В. Ю. згруповано фактори внутрішнього та зовнішнього середовища впливу на організаційну поведінку в умовах інноваційного розвитку підприємств, які враховують параметри особистості, включаючи всі фактори особистісних психофізіологічних особливостей працівників [7, с. 144]. Принципово інший поділ чинників реалізовано у наукових дослідженнях Никифоренко В. Автором виділено організаційні та індивідуальні чинники інноваційної поведінки [8, с. 128].

Наукові дослідження довели відсутність єдиного підходу до систематизації (групування) чинників інноваційної поведінки підприємства (працівників). Також вкажемо на переважання теоретичних методів у вивченні чинників впливу на інноваційну поведінку підприємства,

а також якісних методів оцінювання їх позитивного та негативного впливу. У даному контексті, увагу слід приділити аналітичному інструментарію та методам врахування впливу чинників на інноваційну поведінку підприємства при прийнятті управлінських рішень. Ретельного дослідження також потребують стратегії інноваційної поведінки, розроблені на засадах урахування чинників впливу на підприємство.

Мета та завдання статті

Метою статті є здійснення наукового обґрунтування групування чинників, що визначають інноваційну поведінку підприємств в умовах міжнародних економічних відносин, та проведення їх комплексного аналізу з використанням інструментарію стратегічного планування, зокрема TOWS-аналізу.

Для реалізації поставленої мети в дослідженні вирішуються такі завдання:

1. Ідентифікувати внутрішні та зовнішні чинники, що формують інноваційну поведінку підприємства, на основі систематизації сучасних наукових підходів.
2. Здійснити класифікацію внутрішніх чинників (кадрових, фінансових, організаційних, маркетингових, виробничо-технічних) з урахуванням їх спектру впливу (позитивного та негативного) в умовах міжнародної діяльності.
3. Виокремити групи зовнішніх чинників (економічних, політико-правових, соціальних, міжнародних), що сприяють або перешкоджають реалізації інноваційної стратегії підприємств у глобальному середовищі.
4. Провести якісне експертне оцінювання виявлених чинників із позиції формування можливостей і загроз, сильних і слабких сторін підприємства.
5. Розробити стратегічні альтернативи інноваційної поведінки підприємства в умовах міжнародних економічних відносин на основі побудови TOWS-матриці.
6. Сформулювати практичні рекомендації щодо адаптації підприємств до глобальних змін шляхом вибору та реалізації релевантної стратегії інноваційної поведінки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Узагальнюючи останні дослідження та публікації за проблемою, здійснимо групування чинників інноваційної поведінки підприємства на зовнішні та внутрішні. До групи внутрішніх чинників впливу на інноваційну поведінку підприємства, що характеризують рушійні сили внутрішнього середовища підприємств зарахуємо кадрові, фінансові, організаційні, маркетингові, виробничо-технічні чинники.

Кадрові чинники характеризують компетентності, кваліфікацію та мотивацію працівників, а також ефективність управління ними. В умовах розвитку міжнародних економічних відносин зростає релевантність управління міжнародними командами, виникає питання адаптації до культурних відмінностей та розвитку глобальних компетенцій працівників [9].

Фінансові чинники визначають доступність фінансових ресурсів, ефективність фінансового управління та стабільність фінансового стану підприємства. В умовах міжнародних економічних відносин актуалізується доступ до міжнародних фінансових ринків, зростає важливість управління валютними ризиками та залученням іноземних інвестицій.

Організаційні чинники характеризують структуру та культуру організації, процеси управління міжнародними проектами тощо. Результативність управлінських процесів визначається здатністю адаптації до глобальних операцій та забезпечення ефективної комунікації між підрозділами в різних країнах [10].

Маркетингові чинники охоплюють рушійні сили, пов'язані із аналізуванням міжнародних ринків, вивченням потреб споживачів та конкурентних переваг. Водночас формування маркетингових стратегій і стратегії просування продуктів слід здійснювати відповідно до місцевих умов та особливостей управління глобальними брендами [11].

Виробничо-технічні чинники вказують на технологічний рівень виробництва, якість обладнання та ефективність виробничих процесів. В умовах міжнародних відносин релевантним є оптимізація глобальних

ланцюгів постачання та забезпечення якості продукції на міжнародному рівні. Внутрішні чинники впливу на інноваційну поведінку підприємства та спектр їх впливу в умовах міжнародних економічних відносин узагальнено в табл. 1.

Вивчення останніх досліджень забезпечило також узагальнення груп зовнішніх чинників впливу на інноваційну поведінку підприємства. В умовах міжнародних економічних відносин їх узагальнено у групи: економічні, політико-правові, соціальні, міжнародні. Їх сутність розкрита у табл. 2.

Із метою стратегування, прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо інноваційної поведінки підприємств в умовах міжнародних економічних відносин нами використано TOWS-аналіз. Як відомо, даний метод досліджує зовнішні та внутрішні фактори впливу на підприємства та дозволяє сформулювати альтернативні стратегії на засадах виявлення пріоритетів [12-13]. Його використовують при стратегуванні в умовах сталого розвитку, управління ризиками, врахування поведінкових аспектів інвестування, у ланцюгах постачання тощо [14-18].

При використанні TOWS-аналізу здійснено аналізування можливостей та загроз зовнішнього оточення експертним шляхом (табл. 2). На відміну від внутрішніх чинників, для яких вказано позитивний та негативний спектр впливу на підприємства (табл. 1), зовнішні чинники нами аналізовано у сучасних умовах (визначено можливості та загрози зовнішнього оточення). Тож, висновки сформовано залежно від впливу на внутрішні ресурси та можливості підприємства в умовах міжнародних економічних відносин, що визначено методичними положеннями із використання TOWS.

Враховуючи спектр позитивного та негативного впливу внутрішніх чинників інноваційної поведінки підприємства, оцінки зовнішніх чинників в умовах міжнародних економічних відносин, сформовано матрицю TOWS (табл. 3). Вона містить стратегії (SO (Maxi-Maxi), WO (Mini-Maxi), ST (Maxi-Mini), WT (Mini-Mini)) інноваційної поведінки підприємства.

Таблиця 1. Внутрішні чинники впливу на інноваційну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин та спектр їх впливу

Чинники впливу на інноваційну поведінку підприємства	Негативний спектр впливу в умовах міжнародних економічних відносин	Позитивний спектр впливу в умовах міжнародних економічних відносин
Кадрові	Опір змінам, низький рівень мотивування, інертність, незадовільне інноваційне середовище	Мотивація, готовність до змін, креативність, підтримка інноваційного та творчого середовища
Фінансові	Ресурсні обмеження, відсутній доступ до джерел фінансових ресурсів	Наявність власних та доступ до позикових джерел фінансових ресурсів
Організаційні	Відсутність інноваційної стратегії, нерозвиненість міжнародної співпраці, сталість організаційної структури	Наявність інноваційної стратегії, міжнародна науково-технічна кооперація, гнучкість
Маркетингові	Відсутність попиту на продукцію, скорочення її життєвого циклу	Створення та підтримка конкурентних переваг на інноваційній основі
Виробничо-технічні	Відсутність сучасних технологій та інфраструктури для розробки та впровадження інновацій, слабкий рівень інформаційного забезпечення та правового захисту	Наявність сучасних технологій та інфраструктури для розробки та впровадження інновацій, належне інформаційне забезпечення та правового захисту

Складено авторами.

Таблиця 2. Узагальнення зовнішніх чинників впливу на інноваційну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин

Чинники	Сутність	Висновки
Економічні	Стан економіки: загальний рівень економічного розвитку та стабільності країни	З
	Рівень конкуренції: інтенсивність суперництва між підприємствами на ринку	З
	Доступність ринків: легкість, з якою підприємства можуть виходити на нові ринки та працювати на них	М
Політико-правові	Система стимулювання інноваційної діяльності: політики та заходи, спрямовані на підтримку та заохочення інновацій	З
	Регулювання інноваційних процесів: законодавчі та нормативні акти, що впливають на інновації	М
Соціальні	Ставлення до інновацій: готовність та відкритість суспільства та підприємств до нововведень	М
	Рівень освіти та науки: якість та доступність освітніх та наукових ресурсів у країні	М
Тренди міжнародних відносин	Глобальні тренди міжнародних відносин: основні зміни та тенденції у світовій політиці та економіці	З
	Торгові угоди, зони вільної торгівлі: міжнародні домовленості, що сприяють зниженню торгових бар'єрів та стимулюють економічну співпрацю	М

Умовні позначення: М – можливості; З – загрози.

Складено авторами.

Як стратегію інноваційної поведінки SO (Maxi-Maxi), підприємствам рекомендовано: використання власних та позичених коштів для інноваційного розвитку та виходу на міжнародні ринки; реалізацію конкурентних переваг у межах зони вільної торгівлі; поглиблення інноваційної культури, підтримку ключових компетенцій працівників засобами мотивування; забезпечення гнучкості організаційної структури управління в умовах перебігу інноваційних процесів тощо.

Стратегія інноваційної поведінки підприємств WO (Mini-Maxi) пов'язана із забезпеченням міжнародної кооперації для підсилення міжнародної конкурентоспроможності, використанням глобалізаційних підходів до інновацій, залученням коштів міжнародних інвестиційних фондів розвитку інноваційної інфраструктури, застосування цифрових технологій і штучного інтелекту для розвитку інноваційної взаємодії тощо.

Таблиця 3. Матриця TOWS чинників впливу на інноваційну поведінку підприємства в умовах міжнародних економічних відносин

	Можливості <i>Доступність ринків, регулювання інноваційних процесів, ставлення до інновацій, рівень освіти та науки, торгові угоди, зони вільної торгівлі</i>	Загрози <i>Стан економіки, рівень конкуренції, глобальні тренди міжнародних відносин, система стимулювання інноваційної діяльності</i>
	SO (Maxi-Maxi)	ST (Maxi-Mini)
Сильні боки <i>Кадрові, фінансові, організаційні, маркетингові, виробничо-технологічні</i>	Використання власних і позичених коштів для інноваційного розвитку та виходу на міжнародні ринки	Забезпечення міжнародної кооперації для підсилення міжнародної конкурентоспроможності
	Реалізація конкурентних переваг у межах зони вільної торгівлі	Використання глобалізаційних підходів до інновацій
	Поглиблення інноваційної культури, підтримка ключових компетенцій працівників засобами мотивування	Залучення коштів міжнародних інвестиційних фондів розвитку інноваційної інфраструктури
	Забезпечення гнучкості організаційної структури управління в умовах перебігу інноваційних процесів тощо	Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту для розвитку інноваційної взаємодії тощо
	WO (Mini-Maxi)	WT (Mini-Mini)
Слабкі боки <i>Кадрові, фінансові, організаційні, маркетингові, виробничо-технологічні</i>	Глобальна експансія з метою збільшення ринкової частки	Залучення талантів через системи стартапів
	Інвестиції у створення інноваційного середовища	Отримання знань через участь у глобальних проектах
	Фінансування інноваційної діяльності через глобальні мережі стартапів тощо	Зниження витрат виробництва та пропозиція конкурентних цін при ресурсних лімітах
	Використання спрощених митних процедур як інноваційних стимулів	Стратегічні альянси для підняття рівня конкурентоспроможності
	Використання торгових угод для стимулювання інновацій тощо	Моніторинг глобальних трендів та стратегування тощо

Складено авторами.

Для результативного використання сильних боків підприємства в умовах нейтралізації загроз зовнішнього оточення, стратегію інноваційної поведінки ST (Maxi-Mini) слід спрямувати на: глобальну експансію з метою

збільшення ринкової частки; інвестиції у створення інноваційного середовища; фінансування інноваційної діяльності через глобальні мережі стартапів тощо; використання

спрощених митних процедур та торгових угод для стимулювання інновацій тощо;

Стратегія WT (Mini-Mini) вказує на те, що слабкі боки підприємства дозволяють йому оминати загрози зовнішнього оточення. У контексті інноваційної поведінки підприємства рекомендовано: залучення талантів через системи стартапів, отримання знань через участь у глобальних проектах, зниження витрат виробництва та пропозиція конкурентних цін при ресурсних лімітах, стратегічні альянси для підняття рівня конкурентоспроможності, моніторинг глобальних трендів та стратегування тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Умови глобалізації та сучасний рівень розвитку міжнародних економічних відносин ставлять вимоги до інноваційного розвитку підприємств. Технологічні зміни, як відомо, відбуваються швидкими темпами, що потребує відповідної поведінки підприємств. В умовах доступу до міжнародних ринків, інновації дозволяють підприємствам розвиватись, забезпечуючи довгостроковий успіх, та підвищувати конкурентоспроможність. Тож, для ефективного планування стратегій, мінімізації ризиків та максимізації вигод

міжнародних економічних відносин важливими є знання щодо чинників, що впливають на інноваційну поведінку підприємств.

За результатами аналізування сформовано групи зовнішніх (економічні, політико-правові, соціальні, міжнародні) та внутрішніх (кадрові, фінансові, організаційні, маркетингові, виробничо-технічні) чинників інноваційної поведінки підприємства в умовах міжнародних економічних відносин. Експертне оцінювання позитивних та негативних аспектів впливу внутрішніх чинників та аналізування можливостей і загроз зовнішнього оточення забезпечило формування стратегій TOWS (SO (Maxi-Maxi), WO (Mini-Maxi), ST (Maxi-Mini), WT (Mini-Mini)) інноваційної поведінки підприємства в умовах міжнародних відносин (табл. 3).

У подальших дослідженнях за проблемою слід приділити увагу діджиталізації та її впливу на інноваційну поведінку та розвиток бізнес-процесів. Дослідження слід зосередити зосередитися на тому, як цифрові технології змінюють підходи до інновацій та управління підприємствами, їх впливу на зміну інноваційної поведінки в умовах розвитку міжнародних економічних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Літвінова В. О. Проблеми класифікації факторів конкурентоспроможності продукції. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*, 2011. Спецвип. 33, Ч. 2, С. 165–171.
2. Кодацька Н. О. Особливості формування інноваційної поведінки на сучасному українському підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2017, Вип. 20, С. 747-751.
3. Лицур І. М., Лимич Ю. В. Чинники формування інноваційно-інвестиційної політики сталого розвитку. *Ефективна економіка*, 2013, № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2299>
4. Гук О., Мельник А. Фактори впливу на інноваційну діяльність підприємств. VI міжнародна науково-практична конференція “Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи”, 2020, С. 164-165.
5. Боняр С. М., Аляб'єва О. М. Систематизація факторів впливу на інноваційний розвиток підприємства в сучасних економічних умовах. *Проблеми економіки*, 2019, № 3, С. 77-83. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-3_0-pages-77_83.pdf
6. Кальянов А. В., Воронков С. О. Інноваційна політика розвитку підприємства в умовах трансформаційної економіки. *Наукові праці МАУП*, 2013, № 1, С. 96-102.

7. Лисак В. Ю. Фактори впливу на організаційну поведінку в умовах інноваційного розвитку підприємств. *Наука і техніка сьогодні*, 2022, №1(1). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1\(1\)-144-151](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1(1)-144-151)
8. Никифорова В. Інноваційна праця та інноваційна трудова поведінка: сутність та чинники управлінського впливу. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, 2019, № 1, С. 114-135
9. Кропельницька С. О., Майорова Т. В., Кондур О. С. Інституційні чинники формування кадрового потенціалу розвитку конкурентоспроможності регіону. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Вип. 15(2). С. 129-140.
10. Онищенко В. П. Сучасні організаційні форми та моделі міжнародного бізнесу. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, 2015, № 3, С. 20-31. URL: http://zt.knute.edu.ua/files/2015/3%2880%29/uazt_2015_3_4.pdf
11. Ганін В. І., Борох С. В. Стратегічні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. *Економічний аналіз*, 2018, Том 28, № 3, С. 162-169.
12. Ravanavar G. M., Charantimath, P. M. Strategic formulation using tows matrix—A Case Study. *International Journal of Research and Development*, 2012, vol. 1(1), p. 87-90.
13. Kulshrestha S., Puri P. Tows analysis for strategic choice of business opportunity and sustainable growth of small businesses. *Pacific Business Review International*, 2017, Vol. 10, Issue 5, p. 144-152.
14. Gottfried O., De Clercq D., Blair E., Weng X., Wang C. SWOT-AHP-TOWS analysis of private investment behavior in the Chinese biogas sector. *Journal of Cleaner Production*, 2018, No 184, p. 632-647.
15. Aslan I., Çınar O., Kumpikaitė V. Creating strategies from tows matrix for strategic sustainable development of Kipaş Group. *Journal of Business Economics and Management*, 2012, Vol. 13(1), p. 95-110.
16. Dandage R. V., Mantha S. S., Rane S. B. Strategy development using TOWS matrix for international project risk management based on prioritization of risk categories. *International Journal of Managing Projects in Business*, 2019, Vol. 12(4), p. 1003-1029.
17. Datta K. Application of SWOT-TOWS matrix and Analytical Hierarchy Process (AHP) in the formulation of geoconservation and geotourism development strategies for mama bagne pahar: An important geomorphosite in West Bengal, India. *Geoheritage*, 2020, vol. 12(2), 45.
18. Lorchirachoonkul V., Atthirawong W., Leerojanaprapa K. SWOT and TOWS matrix analysis for strategic development to increase Thai-Laos silk supply chain efficiency. *WMS Journal of Management*, 2018, Vol. 7(3), p. 15-26.

REFERENCES

1. Litvinova, V. O. (2011). Problems of classification of product competitiveness factors. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University: Series Economics*, 33(2), 165–171.
2. Kodatska, N. O. (2017). Features of the formation of innovative behavior in modern Ukrainian enterprises. *Global and National Economic Problems*, 20, 747–751.
3. Litsur, I. M., & Lymych, Y. V. (2013). Factors of forming innovation and investment policy for sustainable development. *Efficient Economy*, 9. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2299>

4. Huk, O., & Melnyk, A. (2020). Factors influencing innovation activity of enterprises. *6th International Scientific and Practical Conference "Business, Innovation, Management: Problems and Prospects"*, 164–165.
5. Bonyar, S. M., & Alyabieva, O. M. (2019). Systematization of factors influencing innovative development of enterprises in modern economic conditions. *Problems of Economy*, 3, 77–83. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-3_0-pages-77_83.pdf
6. Kalianov, A. V., & Voronkov, S. O. (2013). Innovation policy for enterprise development in a transforming economy. *Scientific Works of MAUP*, 1, 96–102.
7. Lysak, V. Y. (2022). Factors influencing organizational behavior in the context of innovative development of enterprises. *Science and Technology Today*, 1(1). [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1\(1\)-144-151](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1(1)-144-151)
8. Nykyforenko, V. (2019). Innovative work and innovative labor behavior: Essence and managerial factors. *Scientific Bulletin of Odesa National Economic University*, 1, 114–135.
9. Kropelnyska, S. O., Maiorova, T. V., & Kondur, O. S. (2019). Institutional factors in forming the personnel potential for regional competitiveness. *Topical Problems of Regional Economic Development*, 15(2), 129–140.
10. Onyshchenko, V. P. (2015). Modern organizational forms and models of international business. *Foreign Trade: Economics, Finance, Law*, 3, 20–31. http://zt.knute.edu.ua/files/2015/3%2880%29/uzt_2015_3_4.pdf
11. Hanin, V. I., & Borokh, S. V. (2018). Strategic aspects of managing foreign economic activity of enterprises. *Economic Analysis*, 28(3), 162–169.
12. Ravanavar, G. M., & Charantimath, P. M. (2012). Strategic formulation using TOWS matrix – A case study. *International Journal of Research and Development*, 1(1), 87–90.
13. Kulshrestha, S., & Puri, P. (2017). TOWS analysis for strategic choice of business opportunity and sustainable growth of small businesses. *Pacific Business Review International*, 10(5), 144–152.
14. Gottfried, O., De Clercq, D., Blair, E., Weng, X., & Wang, C. (2018). SWOT-AHP-TOWS analysis of private investment behavior in the Chinese biogas sector. *Journal of Cleaner Production*, 184, 632–647.
15. Aslan, I., Çınar, O., & Kumpikaitė, V. (2012). Creating strategies from TOWS matrix for strategic sustainable development of Kipaş Group. *Journal of Business Economics and Management*, 13(1), 95–110.
16. Dandage, R. V., Mantha, S. S., & Rane, S. B. (2019). Strategy development using TOWS matrix for international project risk management based on prioritization of risk categories. *International Journal of Managing Projects in Business*, 12(4), 1003–1029.
17. Datta, K. (2020). Application of SWOT-TOWS matrix and Analytical Hierarchy Process (AHP) in the formulation of geoconservation and geotourism development strategies for Mama Bhagne Pahar: An important geomorphosite in West Bengal, India. *Geoheritage*, 12(2), 45.
18. Lorchirachoonkul, V., Atthirawong, W., & Leerojanaprapa, K. (2018). SWOT and TOWS matrix analysis for strategic development to increase Thai-Laos silk supply chain efficiency. *WMS Journal of Management*, 7(3), 15–26.

Kateryna Doroshkevych, Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Department of Management and International Business, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Nataliya Kolinko, Candidate of Science (Economics), Department of Management and International Business, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Artem Kit, PhD student, Department of Management and International Business, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Study of factors determining the innovative behaviour of enterprises in the context of international economic relations

Abstract

Introduction. In the context of globalization and the current development of international economic relations, the issue of innovative development of enterprises is becoming increasingly relevant. Technological changes are taking place at a rapid pace, requiring enterprises to constantly adapt to new conditions, while innovation enables them to capitalize on the opportunities provided by international markets. Understanding the factors influencing innovation activities and behaviour allows for more effective strategic planning, risk minimization, and maximizing the benefits of international economic engagement. For well-grounded managerial decisions that foster long-term success, competitiveness, and sustainable development, it is necessary to explore the determinants of enterprises' innovative behaviour within the framework of international economic relations.

Purpose. This article aims to identify and analyse the groups of factors that determine an enterprise's innovative behaviour in the context of international economic relations.

Methodology. The formation of factor groups influencing innovative behaviour in international settings is based on theoretical generalization and systematization. The analysis of these factors was conducted using the TOWS analysis method, supported by expert evaluations.

Results. The analysis resulted in the identification of external (economic, political-legal, social, and international) and internal (human resources, financial, organizational, marketing, and production-technological) factor groups. Expert evaluations of the positive and negative impact of internal factors, along with an analysis of the opportunities and threats in the external environment, enabled the formulation of TOWS strategies (SO – Maxi-Maxi, WO – Mini-Maxi, ST – Maxi-Mini, WT – Mini-Mini) for enterprises' innovative behaviour in international economic relations.

Keywords: factors; innovative behaviour; international economic relations; enterprises; TOWS analysis.

Cite as: Doroshkevych, K., Kolinko, N., and Kit, A. (2025). Study of factors determining the innovative behaviour of enterprises in the context of international economic relations. *Economic analysis*, 35 (1), 217-226. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.217>